

שאלות ממבחנים של הרבנות הראשית

חושן משפט חלק א - א - עד

סימן א

1. מהו היסוד ההלכתי שעל פיו ניתן לקבל גרים ולכוף על גיטין בזמננו? גיטין פח ע"ב נתיבות סק"ג ר"ן חידושים ג ע"ב
2. באותם תחומים שדנים בזמן הזה, האם התוקף הוא מהתורה או מדרבנן, ואם יש הבדל בסוגי הנושאים כגון דיני גזילות וחבלות, ושאר דיני ממונות? (ש"ך סק"ט) קצות סק"ג, נתיבות סק"ב
3. בדין שליחותיהו קעבדינן באותם נושאים שניתן לדון בזמננו מה קשה אם נאמר שזה, מדאורייתא, ומה קשה אם נאמר שזה מדרבנן ענה מסברא. נתיבות סק"ג, אם דרבנן – קשה מגמרא בסנהדרין שכותבת נעילת דלת.
4. האם לכפות בעל לגרש את אשתו צריך ב"ד? שאלה 1
5. האם באש ובור דנים כיום? ש"ך סק"ב קצות סק"ב
6. האם בזמננו דנים תשלומים של שבת ורפוי, אש ובור, עדים זוממים, והאם מהני קבלה בדיני קנסות? אש ובור – שאלה קודמת, שבת וריפוי – שו"ע ורמ"א סעיף ב, עדים זוממים – רמ"א סעיף ד, קיבלו עליהו בקנס – פת"ש סק"ג ערוה"ש סקי"ג
7. בקנסות דמהני תפיסה מן הדין אם המזיק תפס בחזרה, וכן בכל ספיקא דדינא לדעות דמהני תפיסה, מה הדין אם תפס בחזרה? נתיבות סק"ה
8. דברים שאין דנים בזמננו על פי המבואר בחו"מ סימן א' אם יש חיוב על הגברא עצמו לשלם, האם מהני תפיסה לכל דבר, ואם בעלי הדין קיבלו דיינים בזמננו אם יכולים לדון דיני קנסות? חיוב לשלם – קצות סק"ז, תפיסה – סמ"ע סקי"ח (לגבי תפס דבר אחר) ועי' בקצות הנ"ל, קיבלו דיינים – פת"ש סק"ג ערוה"ש סקי"ג
9. מה ההבדל בין תפיסת קנס בזה"ז לבין תפיסה בספיקא דדינא? נתיבות סק"ה
10. האם בזמן הזה יש הדין של מודה בקנס פטור, והאם הוא חייב לשלם הקנס אף אם לא באו עדים? ש"ך סקט"ז קצות סק"ו ועי' נתיבות סק"ה
11. האם במקרים שאין ב"ד דנים יש חיוב לצאת ידי שמים ומדוע? קצות סק"ז ועי' קצות כח - ב
12. השורף שטרו של חברו, האם ב"ד דנים? נמק! רעק"א סק"א, ועי' סעיף ד
13. א. אדם שקטע ידו של חברו בזמננו, האם אפשר לדונו לחייבו, ובאיזה דברים כגון נזק צער ריפוי וכדומה, ובמה שלא ניתן לגבות ממנו, האם יש אפשרות לנקוט נגדו באמצעים, ובאיזה? סעיף ב, נקיטת אמצעים – סעיף ה
ב. איך יש לנהוג כשאדם בייש את חברו בדברים? סעיף ו

סימן ב

1. מהו היסוד שלפיו מותר לב"ד להעניש גם ללא ראיה מספקת ועדים, והאם גם בזמננו מותר להם לדון דין מיתה, ומה הדין בגואל הדם בזמננו? האם מותר לפגוע ברצח? יסוד - מכין ועונשין וכו', דין מיתה – אורים ב, קצות סק"א

סימן ג'

1. בב"ד של ג' האם יש לחלק בין קבלום ללא קבלום? (השאלה לא ברורה, ואולי בסעיף א)
2. מתי לכו"ע ובאיזו צורה יכולים לבוא לפני ג' הדיוטות דלית בהו חד דגמירי? סעיף א ברמ"א ועי' מהרי"ט חו"מ ב, מו
3. האם ב"ד צריך ג' מדאורייתא או לא? פרט את השיטות. סעיף א
4. יחיד מומחה שיכול לדון, האם הודאה בפניו נחשבת להודאה ואם הוחזק כפרן, והאם יכול לקבל עדות? סעיף ב ונו"ב
5. האם יש הבדל בין יחיד מומחה לרבים לבין יחיד שהמחוהו רבים עליהם? סעיף ב ברמ"א וש"ך סק"ח
6. הדין הוא ששנים שדנו אין דיניהם דין, מה הדין בכל מספר זוגי? האם דינו כמו שניים שדנו או לא? סמ"ע סקי"א, ועי' שער משפט יח סק"א וכאן

סימן ד'

1. אדם ששילם לחנווני עבור סחורה מראש וכעת החנווני מתחמק מלספק לו, האם רשאי לתפוס חפצים אחרים והאם יש הבדל בתפס בפני עדים, והאם יכול להכותו במתנגד? הגהת הרמ"א סמ"ע סק"ד ונתיבות סק"ב, להכות – נתיבות סק"א בפני עדים – קצות סק"א

© בכל ענייני הקובץ ניתן לפנות ל akiva.ka@gmail.com או ל: info@eretzhemdah.org

2. האם יכול אדם לעשות דין לעצמו אם ראה חפץ שלו ביד חבירו, בדבר שאין בו הפסד, אם ימתין עד שיתבענו בדין?
3. בעביד איניש האם יש חילוק בין יחיד ליחיד לבין יחיד כנגד רבים? **רמ"א (לבני עיר אחרת – סמ"ע סק"ה, וש"ך סק"ט)**
4. מה הדין אם אינו יכול לברר ששלו הוא נוטל אבל יש לו מיגו שלא תפס, או מיגו שלא הכה, או מיגו שהחזיר את החפץ? **סמ"ע סק"ב**
5. מה הדין בת"ח נגד רבים שלא בענייני מסים? **רמ"א בסוף**
6. בדין עביד איניש דינא לנפשיה האם יכול חבירו לעשות במקומו בתנאי מסוים, והאם תפיסה במקום שמועילה יכולה להתבצע על ידי שליח? **כנה"ג הגב"י סקכ"ד, עי' בהלכה פסוקה הערה 77 שרק בשעת מעשה ועי' בשדי חמד כללים מערכת א שמביא מחלוקת בזה.**
7. בדין עביד איניש דינא לנפשיה מה הדין אם שולח גוי או חבירו, ומה הדין אם תפס ע"י גוי האם מהני תפיסתו, ומה הדין שבמקרה שהנתבע גברא אלימא האם מותר לשלוח בריון להציל? **גוי – רמ"א, גברא אלמא – אורים סק"ה ועי' רעק"א בסיומן קה**
8. א. באילו מקרים עביד איניש דינא לנפשיה
ב. אם יש חילוק בין דין יחיד או נגד רבים.
ג. אם יכול המלווה למשכנו בחובו ובאיזה מקרים?

סימן ה

1. באילו ימים ותקופות אין דנים ובאילו ימים ותקופות דנים, ומתי אפשר לדון גם בתקופות שלא דנים בהן? **סעיף ב עי' סמ"ע סק"ט**
2. קיבלו עליהם לדון בלילה האם יכולים לחזור בהם קודם גמר דין? **עי' בחידושי הפלאה סמ"ע סק"ז נתיבות סק"א ועי' סימן כב נתיבות סק"א ופת"ש סק"ד ורמ"א סימן כח סעיף כד**
3. מהם מספר הימים שאין מזמנים לדין חתן ובעל ברית? **פת"ש סק"ד**
4. בית דין שדן בלילה או קיבל עדות בלילה מה הדין? **סעיף ב בהגהת הרמ"א**
5. קבלת עדות או חליצה בלילה, מה הדין ומדוע? **סמ"ע סק"ח קצות סק"ב נתיבות סק"ב**
6. עברו ודנו בלילה, האם הדין דין ומה הסברה? האם תאורה מלאכותית מאפשרת לדון בלילה? **רמ"א סעיף ב (וכן קצות ונתיבות הנ"ל 4), סמ"ע סק"ז ש"ך סק"ד**
7. התחילו לדון ביום ג' האם רשאים לגמור הדין בליל ה'? **פת"ש סק"ז דרק בדיעבד גומרים בלילה**

סימן ו

1. אדם שלקח חפץ מחברו ושוה פחות משוה פרוטה האם בית דין יושבים לדון בדבר. ומה הדין בשוה פרוטה והוזקקו לדון ואח"כ תבע הנתבע את התובע בענין אחר בפחות משוה פרוטה האם דנים בזה? ומה הדין כשחזר ותבע התובע בענין אחר? האם גומרין לדין כשירד לפחות משוה פרוטה?

סימן ז

1. האם גר, ממזר, קטן, אשה, סומא יכולים לדון, ומה הדין בעברו ודנו או קבלום עליהם? **סעיפים א - ד**
2. האם בדבר שהוא מדרבנן עד נעשה דיין? הוכח והבא מקור. **סעיף ה ברמ"א**
3. שתה יין האם כשר לדון? **סעיף ה**
4. קי"ל דאובה ושונא אינו יכול לדון, איך הדין אם בעל דין אומר שדיין פלוני שונא אותי והדיין מכחיש, האם מותר לו לדונו? **סעיף ז ברמ"א**
5. ב"ד שראו מעשה בשבת, האם אמרינן שלא תהא שמיעה גדולה מראיה והאם יכולים לדון ע"פ ראיה זו? **ש"ך סק"ה, קצות סק"ו**
6. מתי אזלינן בתר הכלל שאין עד נעשה דיין, ומתי אזלינן בתר הכלל שלא תהא שמיעה גדולה מראיה? **א. בלילה ב. ביום טוב – שאלה קודמת, ג. דיין יחיד – קצות סק"ה**
7. מפני מה אין עד נעשה דיין, באילו אופנים בכ"ז נעשה דיין, ומה הדין אם הזמינו אותו להעיד האם יכול לדון בעדות אחרים? **טעם – קצות סק"ד, נעשה א. שאלה קודמת, ב. דבר דרבנן. ג. כשמעידים על פסק – נתיבות סק"ג. הוזמנו – סעיף ה**

סימן ח

1. האם מותר להעמיד עם הארץ לדיין על סמך שישאל כל פעם לת"ח? **סעיף א ברמ"א**
2. האם יש נאמנות לשליח ב"ד לנדות את הנתבע שמעכב לבוא, או לחייבו ממון, ומה הדין אם הכאו והזיק לו, האם חייב? **סעיף ה**

סימן ט'

1. דיין שקיבל שוחד או מלווה שקיבל ריבית קצוצה, האם חייבים להחזיר בלי תביעה, ואת"ל שכן, האם ב"ד כופה אותם להחזיר? **סעיף א סמ"ע סק"ג וט"ז פת"ש סק"ב**
2. דיין שנתבע לדין להחזיר שכר כדי לדון מאחר ודינו בטלים, האם מחייבים אותו להחזיר או לא? **פת"ש סק"ט ועי' בסימן לד סעיף יח ונו"כ**
3. האם מותר לדיין לקבל שוחד משני הצדדים, מה המקור לדין זה? **סמ"ע סק"ב (כתובות קה ע"א)**
4. האם יש הבדל בין חיוב השבת שוחד לחיוב השבת ריבית? שאלה 1
5. מה גדר איסור שוחד דברים, ומה דין שוחד בדבר השווה פחות משווה פרוטה? **סמ"ע סק"ו וב"ח סק"ו פחות משופ – מנחת חינוך פג-א**
6. כיצד יתכן לתת לדיין שכר גדול יותר ממה שהיה עושה בעצמו? **פת"ש סק"ח**
7. אדם שנתן מתנה לדיין, לפני שיגיש תביעה, האם מותר לדיין לדון בתביעתו, כאשר הנתבע מתנגד? **סעיף ב**
8. אוהבו או שונאו שדנו, האם דיניהם דין ומה הדין בקבלום עליהם, ומה הדין במושב ב"ד של ג' ואחד מהם אוהב או שונא?

סימן י'

1. האם יכול הדיין לדמות דין שבא לפניו כעת לדין אחר שכבר פסקו, מבלי להתייעץ עם חכם שגדול ממנו? **סעיף ב**
2. מהם התנאים הנדרשים מהדיין קודם שפוסק את הדין ומניין לנו? **סימן י**

סימן יא

1. המסרב להופיע לדין לאחר קבלת ההזמנה הראשונה, האם נחשב כסרבן, ומהי ההגדרה של סרבן? **סעיף א**
2. על אלו דברים נאמן שליח ב"ד, ומתי נאמן רק בהצטרפות עד נוסף? **סעיף א, ועי' סימן ח סעיף ה**
3. האם התובע חייב לפרט בכתב התביעה את טענותיו? **ש"ך סק"א ופת"ש סק"ד**
4. מיהם האישים שאין מזמנים אותם לב"ד מפני כבודם, וכיצד הם משיבים על טענות התובע? **סעיף ה (עי' סימן קכד)**
5. מהם הדינים המיוחדים שיש בשליח ב"ד? **סעיף א – א. נאמן כתיב ב. אין לשון הרע. ג. עושה דין לעצמו (סימן ח סעיף ה)**

סימן יב

1. אם אפשר לכפות אדם לעשות לפניו משורת הדין ואם כופים במה כופים? **סעיף ב ברמ"א**
2. מחילה שלא צריכה קנין, האם מועילה, בעל כרחו של הנתבע? מהו המושג של קנין דברים? **סימן רה סעיף ה, סעיף ז ברמ"א ובנו"כ**
3. מה הדין במקרה שהיה ביד המוחל חפץ של הנתבע בזמן המחילה? **עי' שאלה 11א**
4. עד מתי מותר ואפשרי לדיין לעשות פשרה, והאם רשאי הוא להוסיף או לפרש את הפשרה? **סעיף א, סימן כג סעיף א**
5. מתי מותר לב"ד לפסוק שלא כפי הדין אף בעל כרחם של הצדדים? **סעיף ג**
6. קבלו עליהם מה שישומו השמאים האם צריך להזכיר שמות השמאים או לא? **פת"ש סק"ט**
7. פשרה ללא קנין מה דינה ומתי מועילה גם ללא קנין ואיזה סוג קנין צריך לפשרה? **סעיף ז וברמ"א**
8. שניים שקיבלו פשרנים ואמרו אם לא נקיים הפשרה נשלם קנס האם יכול כל אחד לומר אשלם הקנס לא הפשרה, ומה הדין אם יש בקנס אסמכתא? **סעיף ט, וסעיף יט עי' בקצות סק"ג**
9. בי"ד העושים פשרה שנחלקו הדיינים ביניהם, האם יכולים לפסוק כרוב דיעות? **סעיף יח**
10. אחד מחברי הכולל תבע את ההנהלה בפני בי"ד, האם רשאי בי"ד לעשות פשרה? **(כנראה הכוונה לירד לשם דין) סעיף ב**
11. באלו מקרים בעלי הדין יכולים לחזור בהם מן הפשרה למרות שעשו קנין? ומתי אפילו ללא קנין אינם יכולים לחזור בהם? **(יכולים לחזור: א. ראייה חדשה – סעיף טו, ב. עדים חדשים – סעיף יד, ג. פשרה בטעות – סימן כה, לא יכולים לחזור – א. בנו כבר עפ"י פשר – סעיף יב, ב. נתנו משכון – סעיף יט (ועי' קצות סק"ב וסק"ג) ג. עשו ביניהם לבד – ש"ך סק"ב ועי' נתיבות סק"ד. ד. בפני טובי העיר – פת"ש סק"י. ה. בפני ג' לדעת הגה"ה – פת"ש סק"א)**
12. ראובן הפקיד אצל שמעון בעדים חפץ מסוים השווה חמש מאות שקל, ושמעון כופר בפיקדון זה, כשראובן ביקש מהעדים להעיד, אמרו שלא זוכרים, והלך להתפשר עם שמעון בדין, ואחר כך אמרו העדים לראובן שזכרו, האם ראובן יכול לחזור בו מהפשרה אע"פ שעשו קנין או לא? **סעיף יז**
13. אחד נתפשר עם חבירו משום שלא היה לו ראייה ולאחר מכן מצא ראייה האם יכול לחזור בו (*2)? **סעיף טו**
14. א. אם מחילה צריכה קנין, והאם יש הבדל שיש בידי המלווה שטר או חפץ של חבירו ואמר לו מחול האם מועילה המחילה (*2)? **סעיף ח, סמ"ע סק"א פת"ש סק"ד**
ב. מודה שמחל בליבו ורוצה לחזור בו האם יכול? **קצות סק"א**

© בכל ענייני הקובץ ניתן לפנות ל akiva.ka@gmail.com או ל: info@eretzhemdah.org

15. קימ"ל פשרה צריכה קניין, אם נתנו בעלי הדין משכון בידי הדיינים האם זה מועיל במקום קניין? **סעיף יט, ועי' קצות סק"ב**
16. שני בע"ד שעשו קניין לדון בדיין יחיד לעשות פשרה האם יכולים לחזור בהם? **סעיף ז**
17. קימ"ל דמחילה אינה צריכה קנין, ופשרה צריכה קנין, מה הסברא בשינוי זה? **סמ"ע סקט"ו**
18. האם רשאי נתבע להתחמק בצורות שונות מדיונים כדי שהתובע יגיע עמו לפשרה? **סעיף ו, ועי' נתיבות סק"ג**

סימן יג

1. האם בית דין שקול יכול לדון בדיני ממונות? **סימן ג שאלה 6 ועי' סעיף ז כאן**
2. שניים שבאו לבית הדין ומסרו טענותיהם בכתב, אחרי שהדיינים קיבלו אותן, ביקש אחד מן הצדדים לחזור בו ולטעון בע"פ, ונתן אמתלא לדבריו, מה הדין? **סעיף ג**
3. מהו המקור למנהג שמזכיר בית הדין כותב טענות הצדדים, האם יכול בית דין לכוף הצדדים להגיש טענותיהם בכתב מלכתחילה? ומה הדין לאחר שטענו בע"פ? **ב"ב קסז, סעיף ג אחרי שטענו עי' סמ"ע סק"ב**
4. א. האם הדיינים רשאים לכפות על בעלי הדין להגיש טענותיהם בכתב או לא? **סעיף ג**
ב. מה הדין אם אחד מבעלי הדין או שניהם מבקשים שיגישו לבית הדין טענות בכתב האם בית הדין ירשה זאת או לא? **סעיף ג שו"ע ורמ"א ועי' גר"א יב וליקוט**
- ג. אם נתנו טענותיהם בכתב האם יכולים שניהם או אחד מהם לחזור כדי לתקן טענותיהם הראשונות ומביאים אמתלא לדבריהם? **סמ"ע סקט"ז**
5. מתי בית דין של ג' יכול לכוף הנתבע לדון בפניהם למרות שהסכים לזבל"א? **סעיף א ברמ"א (בחר דין לא הגון, או שלא הסכימו לשלישי)**
6. מי שהסכים לזבל"א בתנאי שהדיין השלישי יהיה על דעתו ג"כ, האם נחשב לסרבן, האם יש בזה הבדל בין תובע לנתבע? **פת"ש סק"א**
7. עקרון של זבל"א האם זה נקרא כפתח פיד לאלם, או כמי עורכי הדיינים? **סעיף א**
8. בררו ארבעה דיינים שיפסקו להם והסכימו שיילכו אחר הרוב ואחד אמר איני יודע וכל השלושה הסכימו לדעה אחת, האם זה מועיל, ומה הדין אם יבוא אותו רביעי ויודיע שמסכים לדעתם? **סעיף ז ופת"ש סק"ז**

סימן יד

1. הנתבע לא הופיע בבית דין, ובית דין החליט להוציא צו הבאה נגדו, לתובע נגרמו הוצאות הקשורות בביצוע הצו, עתה דורש הוא פיצוי על ההוצאות, האם הנתבע חייב לשלם, מה הדין אם נגרמו ההוצאות ע"י תביעה לערכאות? **סעיף ה**
2. בתביעה ללכת לבית דין הגדול, האם יש הבדל בין תביעות שונות, בין תובע לנתבע ובין דינא דגמרא לזה"ז? **סעיף א**
3. נתבע שרכושו עוקל להבטחת תביעתו של התובע, היכן תידון בקשתו להסרת העיקול? **סעיף א ברמ"א**
4. עפ"י אלו קריטריונים נקבע תחום שיפוט בית הדין? **סמ"ע סק"א ועי' מהרש"ם א, קכה**
5. באלו מקרים זכאי התובע לדרוש שהדיון יתקיים שלא במקומו של הנתבע? **סעיף א (א. עשיר אלם - רמ"א, ב' אכסנאים - רמ"א ועי' פת"ש סק"ב, ג. בתפס - רמ"א, ד. לב"ד הגדול - שו"ע לפי התנאים)**
6. דיינים ידועים בעיר והנתבע מסרב לדון בפניהם אלא בזבל"א, האם שומעים לו ומתי יכול בעל דין לקחת חברו לעיר אחרת?
7. בזה"ז? שבית הדין דן לפי חוק הנישואים והגירושין, האם חייב הדיין לנמק את פסק דינו ומה הדין כשדן מכוח הבוררות? **סעיף ד, וסמ"ע סק"ב**
8. בית דין קבוע בעיר אחת והתובע והנתבע דרים בעיר אחרת שגם בה יש בית דין קבוע, לפי דין הגמרא, האם הנתבע יכול לדרוש שהדין יתקיים בעיר האחרת? אם הוא מקבל עליו הוצאות הנסיעה? **סעיף א, מקבל - ב"י בשם ת' רשב"א (מיוחסות מז) שאין חייב התובע לטרוח.**
9. כיצד קובעים את שיעור תשלום ההוצאות, ובאלו אמצעים ניתן להשתמש לשם כך? **סעיף ה ברמ"א ובנו"כ**
10. תובע שהגיש תביעה בתום לב והנתבע התחמק וסירב להופיע והוצרך התובע להזמין חוקרים לאתרו ולבסוף יצא הנתבע זכאי האם חייב הנתבע לשלם יציאותיו לתובע? **נתיבות סק"ד ופת"ש סק"ב בשם תומים**
11. אשה שתבעה מזונות מבעלה וזכתה בדין, האם היא זכאית להחזר הוצאות המשפט (שכר עו"ד)? הסבר! **מנחת אברהם (הרב שפירא זצ"ל) יב**
12. אם יש מחלוקת בין התובע לנתבע היכן להתדיין, והנתבע רוצה דווקא במקום התובע, והתובע רוצה דווקא במקום הנתבע, ענה מסברא, עם מי הדין?
13. המפסיד בדין, מתי צריך לשלם לזוכה הוצאות משפט ומתי לא? **סעיף ה**
14. א. קימ"ל התובע הולך אחר הנתבע, מה הדין אם תובע את בנו שגר בעיר אחרת, האם הבן חייב לבוא לדיון בעירו של האב? **רמ"א סעיף ה שולחן ערוך יור"ד רמ**

סימן טו

1. דין מרומה ע"י התובע או הנתבע מה דינו?
2. האם מותר לדיין לדון לפי אומד דעתו מבלי להתחשב בטענות וכן אם ניתן להוציא ממון מן היתומים על סמך זה? (סעיף ה ורמב"ם)
3. איזה דין צריך הדיין להקדים תחילה ומה נקרא תחילה?

סימן טז

1. תובע שהגיש תביעה לבית דין וביקש דחיה לפסק הדין למועד אחר, הנתבע מבקש ביצוע מידי, עם מי מהם הדין?
2. האומר לחברו: שטר שבידך זכות יש לי בו והלה משיב: איני יודע אם יש לך בו זכות, האם כופים אותו להוציאו? ואם אומר: ברי לי שאין לך בו זכות. מה הדין? האם יש הבדל בין אם הנתבע אמר כך לתובע לבין אם אמר כן לאדם אחר?

סימן יז

1. כיצד ינהג בית דין במקום שהתובע או הנתבע נמנעים מלהופיע לדין ושולחים מורשה?
2. כיצד ינהג הדיין אם אחד מבעלי הדין או הבא מטעמו פנה אליו ביחידות, לפני ישיבת בית הדין והרצה לפניו את טענותיו?
3. דיין ששמע צד אחד האם יכול הוא לדון והאם יכול הדיין לחייב יותר ממה שתבע התובע?
4. זוג הופיע בבית הדין, הבעל רוצה לדבר באידיש והאישה מתנגדת מה הדין? (רמ"א-סעיף ו)
5. אישה שתובעת בבית דין מזונות סכום עבודה וסכום נוסף עבור ביתה, לפי הדין מגיע לה סכום גבוה יותר עבור מזונותיה וגם עבור ביתה, איך יפסוק בית הדין?
6. על מה סמכו בזמנינו שהנתבע יכול למנות מורשה לטעון בעדו בב"ד? ומה הדין אם יודה המורשה בשם הנתבע, האם יכול הנתבע לחזור בו? ובאיזה אופן הנתבע יכול למנות מורשה בן הדין, ואילו התובע אינו יכול למנות מורשה?
7. ראובן ביקש מרב אחד להורות לו הלכה בדיני ממונות, והרב נענה, ואחר כך בא הוא וחברו בפני הרב להתדיין באותו נושא, מתי מותר לרב לדון ולפסוק בזה?

סימן יח

1. האם רשאי דיין שהוא בדעת מיעוט לומר איני יודע כדי שיצטרפו אליו דיינים נוספים? (פ"ת ח', פ"ת ט')
2. האם רשאי בית דין להוציא פסק דין בהרכב חסר, כאשר הדיין השלישי נעדר והטענות והעדויות נשמעו בהרכב מלא?
3. מה הדין בדיין קבוע?
4. האם רשאי בית הדין לפסוק שלא בפני בעלי הדין?

סימן יט

1. שני דיינים המסכימים לחייב אבל כ"א מטעם אחר האם מצטרפים?
2. דיין שבטוח לדעתו שחבריו טועים, האם חייב לחתום על פסה"ד כדעת המיעוט או שיכול שלא לחתום כדי שלא יצא פסה"ד?
3. יצא הנתבע זכאי האם ב"ד אחר, רשאי לדון בבקשת התובע לדיון נוסף, ומדוע? ומה הדין באם טען הנתבע שכבר יצא זכאי ואין עדים?
4. האם רשאי הדיין שלא לחתום על פסה"ד מאחר וטוען ששני חבריו הדיינים טעו בפסה"ד?

סימן כ

1. ב"ד שפסקו לבס"ד והתחייב לשלם לחברו, וחוזר ותובע ומבקש דיון מחודש בטענה שיש לו ראיות ועדויות חדשות האם ב"ד חייב לחזור ולדון?
2. הצהיר ראובן שאין לו עדים ואין לו ראיה בתביעתו של שמעון, ואח"כ הביא עדים שהעידו לטובתו, האם יוכל לחזור ולהביא עדים אלו בעדות אחרת? והאם שמעון יכול להביא עדים אלו כנגד ראובן בחוב אחר?
3. לאחר שבעל הדין הצהיר שאין לו עדים וראיה, רשאי ביה"ד להחליט על שמיעת עדות והוכחות אם הנידון הוא עניין שלא מועיל בו מחילה והודאה, או שאין להצהרה תוקף של מחילה או הודאת בע"ד – מה מקורה של תקנה זו? ובאילו מקרים נוספים נקבל ראיות? (תקנות הדיון)

סימן כא

1. עבר זמן הנישואין מחמת אונס אימתי מתבטלים השידוכין ואימתי לא?
2. מה הדין המתחייב לחבירו מנה אם ילך למקום פלוני ונאנס חברו ולא הלך?

סימן כב

1. קיבל עליו קרוב או פסול לדיין ולא קנו מידו, עד מתי יכול לחזור בו? כשלא חזר בו מאיזה דין מתחייב?
2. האם מועילה קבלת הצדדים בשני הדיינים בלבד ידונו אותם בלילה? מה הדין באחד שקיבלוהו כ"ג דיינים? ודיין פסול וכשר שקבלו הכשר בשניים?
3. בעה"ד קבלו דיין שיפסוק ביניהם ולאחר שפסק רוצים בעה"ד לפנות לבי"ד לדיון חדש, האם רשאי ביה"ד להיזקק להם?
4. כופר ואומר שלא קבל ע"ע כשר כשני דינים והדיין מכחישו מה דינו? והאם יהיה הבדל בין הכחשה לאחר?
5. באיזה סוג פסול יש חילוק בקבלתו כעד או כדיין והאם יש חילוק בזה לכתחילה או בדיעבד?

סימן כג

1. קי"ל שמשנסתלקו בע"ד מלפני הדיין אין הדיין נאמן לומר לזה זכיתי ולזה חייבתי, האם יש הבדל בין דין התלוי בשודא לדין התלוי בטענות, והאם קיים הבדל בין דיין אחד לשנים, ומהו?
2. מה הדין בשני עדים המכחישים הדיינים? ובעד אחד ודיין, וכנגדם שני עדים המכחישים אותם, למי מאמינים? נמק!
3. "בי"ד רשאי בכל עת לתקן טעות סופר או השמטה מקרית, שנפלה באיזה הליך משפטי, התיקון יעשה ביזמת בי"ד עצמו או ע"פ בקשת אחד הצדדים" (מתקנות הדיון) – הסבר את מקורה של תקנה זו.
4. שני בע"ד שלקחו פשרן ביניהם בתוך זמן מסוים ועשה פשרה ביניהם, האם יכול להוסיף או לגרוע אחרי שעשה את הפשרה מכיוון שעדיין לא עבר אותו זמן מסוים?
5. אם רשמו טענות בפרוטוקול, והבע"ד בדיון השני טוען שלא טען כך, האם יש לו נאמנות?

סימן כד

1. תובע ונתבע שבאו לדין למי נזקקים תחילה?
2. האם התובע יכול לטעון שאינו רוצה שהנתבע ישבע לו כעת?
3. ראובן שתבע את שמעון לדין וטען את טענתו ואומר שיש לו עוד טענות ואינו רוצה לטעון כעת, ושמעון רוצה שיטען כעת את כל טענותיו, עם מי הדין?

סימן כה

1. נחלקו שני פוסקים, ולמעשה עושים כדעתו של אחד מהם, האם יכול הנתבע לומר 'קים לי' כהפוסק השני שאין עושים מעשה כדעתו?
2. האם אמרינן הלכה כבתראי בפוסקים, והאם אמרינן 'אילו היו רואים את דברי קדמאי הוה הדרו בהו'?
3. דיין שטעה בדבר משנה ונשא ונתן ביד ואי אפשר להחזיר את הדין, האם חייב לשלם?

סימן כו

1. קיבל על עצמו בקנין להתדיין לפני ערכאות האם חייב ללכת לפני ערכאות? ומה הדין אם כבר דן לפניו?
2. אינו משלם מיסים לעירייה האם מותר לכופו ע"י עכו"ם?
3. הסבר מפני מה מותר בתנאים מסויימים לתבוע בערכאות, ומה הדין אם ברור שהנתבע לא ציית דינא, האם מותר ללכת לערכאות בלי רשות בית דין?
4. בעל דין שרוצה למסור הצהרות בפני ערכאות ולדון בפני ערכאות, האם מותר?
5. אדם שהתחייב לדון בפני ערכאות וקיבל על כך קנין, מתי זה מועיל ומתי לא? מתי מותר להעיד בערכאות?
6. זוג בא לבית הדין להתגרש, בהסכם גירושין שעשו ביניהם התחייבו שכל בעיה שתתעורר שכל בעיה שתתעורר בנוגע להסכם ידונו בערכאות האם מועילה ההתחייבות?

סימן כז

1. מי שביזה את החכם או את הבי"ד מה עושים לו, והאם הבי"ד יכולים למחול על כבודם?

סימן כח

1. אדם הידוע עדות לחבירו והוא קרובו, האם צריך ללכת ולהעיד? **סמ"ע סק"ו, פת"ש ג.**
2. מי שידוע עדות לחברו, האם חייב להעיד לזכות גם ללא תביעה? **סעיף א סמ"ע סק"ו ופת"ש סק"ג**
3. שני עדים שנשבעו שלא להעיד, האם שבועתם חלה? ומה הדין בעד אחד? ומה הדין כשקיבל עליו קרוב או פסול כשנים? **סמ"ע סק"א, פת"ש סק"ג ונתיבות סק"א.**
4. מתי קרובים חייבים לבוא להעיד? **סעיף ב בהג"ה, סמ"ע סק"ג**
5. גוי התובע מישראל בדיניהם, ועד אחד יודע לו עדות, מתי מותר לו להעיד לו ומתי אסור? באיזה מקרה אסור אפילו לשנים להעיד לגוי בדיניהם? **סעיפים ג – ד, שניים – א. שני קרובים (רמ"א). ב. כשהגוי לא יודע מהתביעה (רעק"א)**
6. ישראל שתבע חברו בדיניהם, האם ישראל יכול להעיד לו, ומדוע? ואם העיד האם מנדין אותו? **רעק"א (יש"ש ב"ק י כג, שאין משמתיים) (וכתב שלדברי הרמב"ם היה צריך לשמת עד שישלם, ורק למרדכי השמתא הוא על העבירה), ות' רמ"א נב שאסור)**
7. העיד קרוב או פסול לגוי בדיניהם והוציאו ע"פ האם חייב לשלם, או שנאמן לומר אמת העדתי? **הגהת רמ"א בס"ג, ועי' רמב"ם הל' ת"ת ו, ט, וסמ"ע סק"א מה שהעיר מסתירת רמב"ם זה המובא בשו"ע יור"ד.**
8. האם מותר לקרובים להעיד בערכאות עדות אמת בענייני ממונות? **רמ"א סעיף ד**
9. האם יש חילוק לגבי עדות בערכאות בין אדם חשוב לאינו חשוב, ומי נקרא אדם חשוב? **ש"ך סק"י ופת"ש סק"ג**
10. ת"ח שנקרא העיד לפני ב"ד קטן ממנו, האם חייב להעיד? אם אינו חייב האם רשאי להעיד? ציין לפחות שני מקרים שחייב להעיד. **סעיף ה א. אפרושי מאיסורא. ב. דין או בע"ד גדול ממנו פת"ש סק"ד, פת"ש סקט"ו**
11. עד אחד מעיד וחברו אומר אף אני כמוהו, מתי מועיל ומתי לא? **סעיף ט ברמ"א**
12. לדעת ר"ת שניתן לשלוח עדות בכתב, כיצד הוא פותר את הבעיה שעדות צריכה להיות בפני בעל דין והאם זה מהתורה או מדרבנן, וחווה דעתך אם עד מעיד בטלפון, והדיינים שומעים האם זה נחשב כעדות בפניו? **סעיף יא, נתיבות סק"ו טלפון - משפטי עוזיאל ד חו"מ יד**
13. תלמיד חכם ששלח עדותו בכתב, האם יכול לחזור בו כל זמן שלא הגיעה עדותו לבי"ד? **נתיבות סק"ו**
14. האם תוקף שטר מכר או קידושין או גט שחתומים עליו העדים תקף מהתורה או מדרבנן? **סעיף יב, ש"ך סק"ד נתיבות סק"ז**
15. לדעה שכל עדות בשטר מועילה רק מדרבנן, איך מועיל שטר קידושין וגט? (שאלה 12)
16. א. האם עדות בשטר היא מדאורייתא ומניין, ואיך לא קשה מהפסוקים והסוגיא על זה. **ש"ך סק"ד**
ב. כיצד נהגו מורי הוראה בהלכה זו? **רמ"א יא, סמ"ע סקמ"ב, ועי' תומים סקט"ו (מובא חלקית בנתיבות סק"ו)**
17. החתום על השטר ואינו זוכר העדות כלל, אם יכול להעיד שזה כתב ידו לקיים השטר? ובמקום שכתב יד העדים מתקיים ממקום אחר, האם השטר כשר? **רמב"ם עדות ח, א-ד (סימן מו סעיף י)**
18. באיזה עד מותר לבעל הדין להזכירו תוכן העדות? **סעיף יד – תלמיד חכם**
19. א. עד שנזכר על ידי אחר, האם יכול להעיד? **סעיף יד**
ב. ומה הדין אם המזכיר הוא העד השני או הבע"ד? **סעיף טו ועי' פת"ש סק"ב ג**
ג. ואיך הדין אם קרובו של הבע"ד מזכירו, או אשתו של הבע"ד? **שם, פת"ש סק"ב ב**
20. איזה עדות מתקבלת במעמד צד אחד? ובאותן שלא מקבלים, אם עברו וקבלו, האם יכולים העדים אחר כך לשנות עדותם בפני בעל הדין? **עברו וקיבלו – סעיף טו ברמ"א, קצות סק"א**
21. קבלו עדות שלא בפני בע"ד וחזרו והעידו בפני בע"ד ושינו עדותן אחר איזו עדות הולכים? **סעיף טו ברמ"א**
22. אם בעלי הדין והעדים גרים בשתי ערים רחוקות, האם יכול בית הדין לקבל את עדותם במקום מגוריהם, שלא בפני בעלי הדין? **סעיף טז**
23. באיזה עניין יש חילוק בין תובע לנתבע לגבי קבלת העדים? **סעיף יח**
24. באלו נסיבות רשאי ביה"ד לשמוע עדים שלא בפני אחד מבעלי הדין? ציין ההלכה במקורה ובטעמיה. **סעיפים טז – יח**
25. מפני מה אין מקבלים עדים שלא בפני בעל דין בדיני ממנוות? ומה הדין לקבלת עדות בענייני איסורים שלא בפני בעל דין כמו להעיד על אשה שנתקדשה? **תשובת רעק"א תניינא מה**
26. האם ניתן לקבל עדותם של עדים המעידים על זנות שלא בפני האשה הנתבעת, כאשר היא מסרבת להופיע בפני ביה"ד? **רמ"א אהע"ז יא סעיף ד**
27. אשה תבעה מזונות ולא הופיעה בבי"ד, הבעל הביא עדים על עבודתה של האשה כדי לפטור עצמו מהתביעה, האם נקבל העדים? ומה הדין אם האשה עדיין לא הגישה תביעתה? **הגישה תביעה – סעיף יח, לא הגישה – ש"ך סק"ב ט**

סימן כט

1. הביא עדים שקידש אשה ואמרו העדים בעדותם שהמקדש אמר לאשה: "הרי את מקודשת", משנוכחו העדים שעדותם לא מסייעת לטענת הקידושין אמרו טעינו והוסיפו את המילה "לוי", האם הוי חוזר ומגיד? **סעיף א, בית רידב"ז כז**
2. מה הדין כאשר מבקשים העדים לחזור ולהוסיף תנאי בעדותם? **סעיף א שו"ע ורמ"א**
3. א. באר ופרט אם עדים (או עד אחד) יכולים להוסיף ולומר "תנאי היו דברינו".
ב. איך מתישבת הסתירה בדברי שו"ע מסימן פב – יב, לסימן כט – א? **ש"ך פב סקל"ד**
4. מעשה בעד שהעיד על חזקתו של בע"ד אחד בבית מסוים, אבל אמר בעדותו כי אינו זוכר אם החזיק בבית ג' שנים או פחות. לאחר מכן, שב ואמר שזכר שאכן החזקה נמשכה ג' שנים, האם יהיה חיסרון של "אם הגיד שוב אינו חוזר ומגיד"? **סעיף א**
5. כיוון שהעיד שוב אינו חוזר ומעיד. האם לאחר עדותו לפני שנגמרה החקירה יכול לחזור בו, ומדוע? **נתיבות סק"א**
6. עדים שאמרו שקר העדנו, שמחייבים אותם לשלם, מה הדין כאשר לעד אחד אין לשלם האם יתחייב השני לשלם גם חלקו של חברו? **סעיף ב ברעק"א**

סימן ל

1. מהי עדות של ידיעה בלא ראייה, והאם עדות כזו כשרה בדיני ממונות?
2. קי"ל בין הודאה אחר הלוואה, בין הלוואה אחר הודאה, בין הלוואה אחר הודאה, בין הודאה אחר הלוואה - מצטרפין. (א) בהלוואה אחר הודאה אם דווקא אחריה בזמן העדות או אפילו אחריה בזמן המעשה? (ב) בהלוואה אחר הלוואה והלוואה אחר הודאה, אם דווקא בתובע שני מנים, או אפילו בתובע מנה אחד?
3. שני עדים העידו כל אחד בנפרד בבית דין, האם בתי הדין מצטרפים לפסוק על פי עדותם?
4. ראובן תבע את שמעון לדין, שהודה לו בפני כמה עדים ביום פלוני בשעה פלונית שחייב לו סכום מסוים והביא שני עדים על כך, ואחד העדים אמר שבאותו יום ובאותה שעה היה הוא והעד השני יחד אך לא ראו מאומה, וראובן התובע מבקש בביה"ד שיביא עוד עד ויעיד עם העד השני, האם זה אפשרי או לא?
5. ראובן תבע את שמעון לביה"ד שהוא חייב לו אלפיים שקלים בתורת פקדון ושמעון כפר בכל, והביא ראובן לבי"ד שני עדים, אחד שהעיד ששמעון שיש לו בידו שבע מאות שקלים בפקדון השייך לראובן, והשני העיד ששמעון מפיו שיש לו בידו בפקדון השייך לראובן סך אלף וארבע מאות שקלים, מה הדין, האם שמעון יחוייב בשבועה או בתשלום?
6. עדים שבאו לביה"ד להעיד, אחד מעיד מנה ופלוני היה עמי, והשני אומר לא ראיתי או לא הייתי עמו, האם עדות הראשון קיימת?
7. האם במילתא דעבידא לאגלויי נאמן עד אחד?
8. עד אחד העיד בכתב ועד אחד בע"פ, האם מצטרפים? ומה הדין במעיד בע"פ שאומר אני קניתי מהלווה שהוא חייב למלווה?
9. האם גם לעניין פרעון נאמנים שני עדים להעידו שפרעו, אע"פ שלא ראו בבת אחת את הפרעון?
10. עד שמעיד שראה מעשה מסוים ואומר שפלוני היה עמו, מה הדין אם אותו פלוני אומר לא ראיתי ולא הייתי עמך?
11. עדי ממונות שהכחישו זה את זה בבדיקות, האם עדותן בטלה, מה הדעת מרן ורמ"א?
12. מה הדין לפי השו"ע, באם אחד מן העדים טוען איני יודע באיזה יום הלווהו?
13. דיני ממונות אינם צריכים דרישה וחקירה. האם ב"ד רשאים לחקור מיוזמתם?

סימן לא

1. שתי כתי עדים המכחישות זו את זו במקצת העדות, האם תתבטל שאר עדותם מדין עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה?
2. שנים שהעידו בבית דין שראובן חייב לשמעון מנה, ואח"כ באו שנים והעידו שהעדים קרובים למלווה או ללווה, האם העדים הראשונים נאמנים להכחיש אותם ולהכשיר עדותם? ומה הדין אם העדים הבאים לפוסלם אומרים שהעדים שהעידו היו קרובים בשעת הגדתם ואח"כ נתרחקו, והעדים הראשונים אומרים שמעולם לא היו קרובים?
3. מלווה אחד ולווה אחד ושני שטרות שחתומים בכ"א כתי עדים שהכחישו זה את זה בעבר, מה הדין: (א) אם הוציאם בזה אחר זה באותו ביי"ד? (ב) ומה הדין בהוציאם בבת אחת?

סימן לב

4. אדם שאמר בפני עדים שהוא חייב כסף לפלוני, האם חייב לתת לפלוני את הכסף?

© בכל ענייני הקובץ ניתן לפנות ל akiva.ka@gmail.com או ל: info@eretzhemdah.org

5. השוכר עדי שקר לחברו, וחברו אינו מודה שהם עדי שקר, והוציא ממון על ידם, ואחר כך הם הודו שהעידו שקר, מה הדין?
6. השוכר או שידל עדים להעיד עדות שקר מתי חייב ומתי פטור, ואם לא העידו עדותם האם מחוייבים להחזיר שכרם?

סימן לג

1. מתי מקבלים עדים קרובים?
2. מה הדין לפי השו"ע באם אחד מן העדים טוען, איני יודע באיזה יום הלווהו?
3. שני אחים תאומים שהורתם שלא בקדושה ולידתם בקדושה, האם נחשבים כאחים פסולים להעיד יחד?
4. בעדות בעיני תחילתו וסופו בכשרות, פרט באיזה אופן יכול להעיד אדם שהיה תחילתו בפסלות אך סופו בכשרות, נמק.
5. כל הפסולים לדון פסולים להעיד, מהו המקור לדין זה בגמ', מי כשר להעיד ופסול לדון, ומה טעם ההבדל ביניהם?
6. אבי חתן ואבי כלה, מה דינם לעניין עדות ודיינות, האם יכולים לשבת יחד בהרכב בי"ד, והאם ארוס בימינו יכול להעיד לארוסתו?
7. האם בעל כאשתו נחשב כראשון בראשון או לגוף אחד? מה הנפ"מ לדינא בשאלה זו?
8. נכד של אחיו חתם על כתובת אשתו, מה דין הכתובה?
9. עד שהוא טריפה האם הוא כשר לעדות, והאם יש לחלק בזה בין דיני נפשות לדיני ממונות? ציין המקור בגמ' וברמב"ם ודברי הש"ך בזה!
10. ראובן בעל קרובתו של שמעון, שמין הדין פסול להעיד לשמעון, באיזה אופן יכול ראובן להעיד לשמעון אחר שמתה אשתו? ובאיזה אופן פסול לגמרי גם אחרי שאשתו מתה?

סימן לד

1. שני עדים פוסלים אדם, וכל אחד פוסל בעבירה אחרת, האם נפסל?
2. השונא את חברו ואמר לו שימסור אותו לאנסיים, האם כשר לעדות?
3. אם אדם פוסל את עצמו כרשע, לאיזה עניין חוששים לדבריו?
4. קי"ל שאין אדם משים עצמו רשע, האם בכ"ז יש משמעות לדבריו?
5. אין אדם משים עצמו רשע. האם מותר לעשותו עד לכתחילה, ומה דינו לעניין שבועה, האם מותר להשביעו, הבא ראיה מהש"ס על כך.
6. בעדות בעיני תחילתו וסופו בכשרות, פרט באיזה אופן יכול להעיד אדם שהיה תחילתו בפסלות אך סופו בכשרות, נמק.
7. קי"ל דעובר על לאו שאין בו מלקות פסול לעדות רק מדרבנן, האם יש חילוק מדוע אין בו מלקות?
8. קי"ל דעדים פסולים לעדות מחמת עבירה, מהו המקור לזה, ובאיזה עבירה קיים דין זה?
9. החובל בחברו חבלה שיש בה שווה פרוטה, האם נפסל בעבירה?
10. מה דינו של החולק עם הגנב?
11. המשתתפים בהלוואה בריבית שפסולים לעדות מהו המקור? מי נפסל מהתורה ומי מדרבנן? האם הלווה יכול להצטרף עם אחר לפסול המלווה?
12. ג' ששדדו יחד, האם יכול אחד מהם להיות עד מדינה?
13. מי שהיה סוחרי שביעית, ורוצה לחזור בתשובה, ואומר הרווחתי כך וכך מהשביעית וה"ה מתנה לעניים, הא מועלה הצהרה זו וכשר לעדות? ומהי חזרת משחק בקוביה או טבח שמכר טריפה?
14. מי שהעידו עליו שפסול לעדות מהתורה אבל לא יודעים אם עבר העבירה לפני שהעיד או אח"כ האם העדות כשירה?
15. מי שהעידו עליו שעבר עבירה, האם נאמן לטעון שוגג או אנוס הייתי כדי להכשיר עצמו? והאם יש הבדל בין סוגי העבירות?
16. ראובן שהעידו עליו עדים שעשה עבירה הפוסלת אותו מלהעיד, והכחישם שנים, באיזה אופן כשר לעדות ובאיזה אופן לא מקבלים עדותו, נמק.
17. (א) שנים שהעידו על פלוני שעבר עבירה שפוסלת אותו לעדות ושנים מכחישים אותם, האם נפסל לעדות מספק? (ב) עדים שהעידו בב"ד ובאו שנים והעידו עליהם שעברו עבירה הפוסלת אותם לעדות, אך לא יודעים אם עשו את העבירה לפני שהעידו או אחרי כן, האם נתבטלה עדותם מספק?

18. באיזה אופן נפסל לעדות בעבירה מדאורייתא או בעבירה מדרבנן, ומה הדין אם העידו עדים שעבר עבירה ולא יודעים בדיוק מתי נעשתה, האם נפסל למפרע?
19. מי שהיה מעורב בתאונת דרכים שבה נהרג אדם על ידו, ולפי חקירת המשטרה יוצא שהתאונה נגרמה מסיבות שאינן תלויות בנהג, וברור שהתאונה לא היתה במזיד מצדו, מה הדין, האם הוא כשר לעדות או פסול מאחר שהיה מעורב בתאונה קטלנית שבה נהרג אדם?
20. האם חוקרים פרטיים הלוקחים שכר כשרים לעדות, ברר הצדדים הקשורים בזה?
21. (א) הנוטל שכר להעיד, האם פסול מדאורייתא או מדרבנן, ובאיזה סברה תלוי הדבר? (ב) האם רשאי ליטול שכר כדי לראות העניין שיהיה על זה עד?
22. הא דתנן הנוטל שכר להעיד עדותו בטלה. למה השמיטה הרמב"ם והמחבר? ולדעת הפוסקים שאין עדותו עדות, אם דווקא בשכר ידע העדות ונטל שכר לבוא ולהעיד, או אפילו בנוטל שכר כדי ללכת ולהעיד? ואם יש עליו טורח והפסד זמן ללכת להעיד, האם מותר לו ליטול שכר?
23. ראובן העיד בביה"ד בזה הלשון: "אני זניתי אם אשתו של פלוני" ושמעון העיד שהוא ראה את האשה הנ"ל עם ראובן, והאשה מכחישה, האם ראובן נאמן ואוסרים את האשה או לא, משום שהוא רשע מחמת עבירה לדבריו?
24. קיי"ל דעדים פסולים לעדות מחמת עבירה: (א) האם יש הבדל בין אם עבר עבירה בפרהסיא או בצנעה? (ב) המקדש בפני שני גזלנים האם חוששין לקידושין? (ג) החובל בחברו, אם יש בה שווה פרוטה, האם נפסל לעדות?
25. מה דינו של ממזר לעניין עדות, וכן מה דינו של ערל שמתו אחיו מחמת מילה? הבא ראייה מן הש"ס על כך.

סימן לה

1. מה הטעם שקטן פסול לעדות, ומה שני התנאים שצריכים כדי שיוכשר הקטן לעדות? (סעיף א)
2. מי שמלאו לו י"ג שנים ויום אחד והביא שתי שערות, האם עדותו עדות בכל דבר או יש דברים שאין עדותם עדות? הסבר ונמק: סעיף ג
3. עדים הקרובים למצווה ורחוקים למקבלים, האם כשרים לעדות או לא?
4. במה מועילה עדות קטן, והאם יש הבדל בין עדות קטן לעדות של גר שנתגייר ורשע שחזר בתשובה? סעיף ד - ז
5. לנכרי או קרוב או פסול מחמת עבירה או פסול מחמת נגיעה, כשהסיבות נתבטלו, וראו את העדות בזמן הפסול, האם מקבלים עכשיו את עדותם? סעיף ז ש"ך וקצות, עי' פת"ש סימן לד סקל"ה וסימן לג סעיף טו, ושם בקצות סק"ג
6. נשתתק ונבדק כמו שבדקים בו והעיד בכתב יד, האם הוי עדות? סעיף יא, עי' קצות סימן מו סקי"ט
7. קיי"ל דאשה וקטן וקרוב פסולים לעדות. באיזה מקרים מקבלים עדות אשה או קטן או קרוב, ולדעת מי? ציין מקרה שגם לרמב"ם והשו"ע מקבלים עדות אשה. סעיף יד, עדות חיה, או עדות אשה וסוטה, וכל המקרים שקטן נאמן
8. האם יש מקום לשמוע עדים פסולים לא כעדות אלא כבירור העובדות, ואם יש חילוק בסוגי הפסולים? סעיף יז

סימן לו

1. כת עדים שנמצא בתוכה קא"פ מה פוסל את כולם, מה הדין בעדים בשטר שנמצא אחד מהם קא"פ? סעיף א
2. האם אי ידיעתו מפסילתו של חברו מהווה עילה להכשיר? סעיף ב
- קיי"ל שעדים רבים שנתכוונו כולם להעיד ונמצא אחד מהם קרוב או פסול עדות כולם בטלה משום שעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, הבא שני מקרים שאפילו שנתכוונו להעיד ונמצא אחד קרוב או פסול, תתקיים העדות בשאר? א. זימן עדים (רא"ש ורי"ף), ב. אינו יודע מפסלות חבריו (רי"ף) (ג. לרא"ש אם לא העידו) ד. פסול דרבנן (פת"ש א, נתיבות י חולק) ה. אשה או גוי או קטן (נתיבות י מתומים)
3. שטר שהיה עד פסול חתום עליו, כיצד אפשר להכשיר עדותו ולתת לו תוקף של שטר? רמ"א סעיף א (מת' רא"ש), ועי' שו"ע מה, יג
4. מהי הדרך להכשיר עדות הכשרים, למרות שעמדו שם קרובים או פסולים ונתכוונו להעיד וגם העידו? ציין את הדין בשו"ע ומקורו. סעיף א זימן עדים (מרי"ף ורא"ש) ועי' שאלה 2.
5. עדים שראו את המעשה ולא נתכוונו להעיד כלל, ואח"כ הוזמנו להעיד, אם אפשר לחתוך את הדין על פיהם. ציין הדין בשו"ע ומקורו בגמרא וסתיירה על כך ממקום אחר בש"ס. סעיף א, פת"ש ג (מכות ו, בבא בתרא קיג לעומת כריתות יב ע"ב)
6. עדות שנמצא אחד מהם קא"פ מתי העדות קיימת ומתי נפסלת, והאם יש חילוק בין עדות ממון לעדות קידושין? סעיף א, קצות סק"א
7. קיי"ל נמצא אחד מהם קא"פ עדותם בטלה. (א) פרט השיטות לגבי צרופם. (ב) מה הדין בשטר, ומדוע? רמ"א מת' רא"ש (ג) מה הדין בבי"ד, ומדוע? קצות סק"ז, נתיבות סק"י

(ד) מה הדין בפסול דרבנן? **פת"ש סק"א, ונתיבות סק"י**

8. קי"ל רבים הבאים להעיד ונמצא אחד מהם קרוב או פסול בטלה עדותם. (א) מהי התקנה להכשירם לדעת הרמב"ם והשו"ע, וכיצד בודקים אותם? **ש"ך סק"ג וסמ"ע סק"ב**
- (ב) אם באו הפסולים מתחילה רק לראות ואח"כ באו להעיד, האם פוסלים את כל העדות? **קצות סק"ב**
- (ג) שטר החתום עליו עד פסול שבטלה כל העדות, מהי תקנתו וכיצד מכשירים אותו? **עי' שאלה 3**
9. העיד קרוב עם רחוק ולא ידע הרחוק על הפסול, או שידע עליו אך לא ידע על קרבתו של זה, האם נפסלה עדותו של הרחוק בכך? **ש"ך סק"ב**
10. שטר החתומים עליו שלשה עדים, ושנים מהם קרובים זה לזה, האם פוסלים את השטר אם מקיימים אותו ע"י שנים הכשרים? **רא"ש מכות א, יא, סימן מה סעיף יב, ועי' נתיבות י בשם תומים**
11. כאשר נוכחים קרובים ופסולים ומתכוונים להעיד, היאך לנהוג שלא תתבטל עדות הכשרים? **לייחד – שו"ע**
12. אם בתוך כת העדים נמצאת אשה או נכרי, מה הדין העדות? **נתיבות סק"י**
13. שכיב מרע שצויה בצוואה לחלוקת רכושו להרבה אנשים, אח"כ התברר שבין העדי הצוואה ישנם כמה קרובים זה לזה האם לכל הדעות הצוואה פסולה או לא? **נתיבות סק"י**
14. "שטר שחתם עליו עד פסול ונתבטלה כל העדות, מכל מקום אם העדים הכשרים זוכרין העדות ע"י ראיית השטר, יכולין לחזור ולהעיד לפני בית דין" א. מתי הלכה זו מוסכמת על הכל? **כשלא ראו העדות יחד**
ב. מתי נחלקו בה ומדוע. **עי' בסימן מה סעיף יג, וסמ"ע וש"ך שם ועי' ט"ז כאן**

סימן לז

1. האם נוגע בעדות פסול מדין משקר או מדין קרוב (*10), ונגיעת כבוד האם פוסלת? **ש"ך סק"א קצות סק"א נתיבות סק"א קצות סק"ב ועי' רעק"א**
2. אנשים שיצא שטר חוב נגדם וטוענים פרענו, האם יכולים להעיד זה על זה? **סעיפים ד-ה**
3. **האם קרובי הגזברים כשרים להעיד להם? רמ"א סעיף ט**
4. מה הדין בפסולי עדות מחמת נגיעת ממון שתחילתם בפסלות וסופם בכשרות, ומה הטעם לחלק ביניהם? **סעיף יח, קצות לג סק"ג**
5. בעדות בעיני תחילתו וסופו בכשרות, פרט באיזה אופן יכול להעיד אדם שהיה תחילתו בפסלות אך סופו בכשרות, נמק. **א. נוגע – סעיף יח, ב. ב. רשע בעבירה – ש"ך לד סקל"ג, ג. עדות לפטור משבועת היסת – מחנ"א עדות טו (הובא ברעק"א לג – יג, ופת"ש לה ד)**
6. האם חוקרים פרטיים הלוקחים שכר כשרים לעדות, ברר הצדדים הקשורים בזה? **פד"ר ה עמוד 111**
7. (א) קיימא לן, בפסולי עדות מחמת קורבה שאינם כשרים להעיד אלא אם תחילתם וסופם בכשרות, מהו הדין בפסולי עדות מחמת נגיעת ממון, שתחילתם בפסלות וסופם בכשרות, ומה הטעם לחלק ביניהם. ציין הדין בשו"ע ומקורו בגמ'. **שאלה 4**
- (ב) זה שסתם השו"ע בעניין "פסול ממון" האמור לעיל, האם זה מוסכם, או שיש חולקים עליו, והאם המוחזק יכול לומר קים לי כאלו הפוסקים החולקים עליו. ציין דברי התוספות בש"ס הסותרים את עצמם, ומה דעת הש"ך? **ש"ך סקל"ב ותוס' נדה נע"א לעומת ב"ב מג ע"א**
8. באיזה עניין לא אומרים הכלל "תרי כמאה"? **רמ"א סעיף כב**

סימן לח

1. האם אפשר להזים עדים החתומים בשטר? **ש"ך סק"ב נתיבות סק"ב**
2. האם אפשר לקבל הזמה שלא בפני המוזמים? **ש"ך סק"ב נתיבות סק"ב**
3. האם ניתן לקבל עדותם של עדים המעידים על פסול חברים לעדות שלא בפניהם של העדים הנפסלים? **כנ"ל 2**
4. מה דין עדים שאמרו שקר העדנו בזה שאמרנו שהוא התחייב לפרוע לאחר לי יום, והאמת שהתחייב לפרוע לאחר שנה? **פת"ש סק"ב**
5. מה ההבדלים בין הכחשה להזמה בזמן הזה, ומה הדין אם הזימו עדות בשטר? **א. רמ"א – פסול לעדות. ב. ב"י – אם תפס מהעדים הקנס. ג. ש"ך סק"א – חייבים לשלם, אם שילם הנתבע על פיהם. (עדות בשטר עי' שאלה 1)**
6. עדים שהוזמו אימתי חייבים לשלם, ואם עד אחד העיד לנכרי נגד ישראל והוציאו ממון על פיו, האם חייב לשלם? **ש"ך סק"א קצות סק"א, ועי' הגהת הרמ"א בסימן א (עי' סימן כח)**

סימן לט

1. הסבר את הסתירה שבין רב פפא במסכת בבא בתרא קעה ע"ב לבין רב פפא בקידושין יג ע"ב בדין שעבודא דאורייתא? **סעיף א עיין גר"א, שך סק"ב, קצות ונתיבות, חידושי הרי"ם**

© בכל ענייני הקובץ ניתן לפנות ל akiva.ka@gmail.com או ל: info@eretzhemdah.org

- מה סברתו של מ"ד שעבודא לאו דאורייתא ומה הדין אם שעבדו בפירוש האם מועיל? שם קצות סק"א, שך סק"ב
- שעבודא דאורייתא, האם זה גם על מטלטלין, ולמ"ד שעבודא לאו דאורייתא, אם שעבד במפורש, האם מהני מדאורייתא? שם קצות סקא בשם הרשב"א. רשב"ם ב"ב קכח ד"ה "ור"נ
- האם נאמן אדם לטעון פרעתי נגד כתב ידו או פסק דין שביד התובע? סעיף י ועש"ך ועיין סימן ס"ט סעיף ב' וברמ"א שם ובש"ך ובקצות שם.
- אימתי נאמן אדם לטעון פרעתי נגד פסק דין שביד המלווה? סעיף י ברמ"א
- א. ראובן שאמר לשמעון שילוח לו ואמר לו שיכתוב שטר וכתב שמעון שטר שחייב לו, האם כופים את ראובן להלוות לשמעון? סעיף יז עש"ך, קצות, נתיבות
- ב. אם הכין שטר וכד', האם ישלם לו הפסד? סעיף יז סמ"ע ס"ק מו, פת"ש

סימן מ

- א. המחייב עצמו בממון למי שאינו חייב לו, באלו לשונות ובאיזה אופן הוא מתחייב ומאיזה טעם? סעיף א' ב. האם יש הבדל בין אמר הווי עלי עדים שאני חייב או מתחייב (2*)? סעיף א' עיין בש"ך, סמ"ע, גר"א, קצות, נתיבות. ועיין סימן ס' סעיף ו
- ג. מה המקור בגמ' לדעת הרמב"ם, ומה דעת רש"י ושי"ס בזה? סעיף א' שם
- המחבר פוסק המחייב עצמו ואומר לעדים הווי עלי עדים שאני חייב לפלוני מנה – חייב. מה הקושי שיש בדברי המחבר הללו וכיצד הוא מתיישב? סעיף א' סמ"ע שם, פת"ש קצות, נתיבות
- בהתחייבות מתי צריך לומר לעדים אתם עדי ומתי לא? סעיף א' סמ"ע, ש"ך, רעק"א
- כתב בכתב ידו שחייב לו, ומסר הכתב בפני ב' עדים האם יגבה ממשועבדים? סעיף ב', סימן נ"א ש"ך סק"ט.

סימן מא

- א. אדם שבא ורוצה שיכתבו לו עותק לשטר, אימתי כותבין לו, ואיזה חשש יש בזה? סעיפים א' ג- ב. אם טען הלווה שפרע השטר בתוך זמנו והמלווה טוען שאבד או נשרף מי נאמן? סעיף ד' עיין ש"ך קצות, נתיבות
- נמחק שטר חובו או עומד להמחק או שאבד השטר, האם עדי השטר או ביי"ד או עדים אחרים יכולים לכתוב שטר אחר, ומה הדין בשטר מכר (2*)? סעיפים א', ב
- א. האם בזמנינו מותר לצלם שטר כדי שיהיו לו כמה עותקים? סעיף ג' ברמ"א עיין ש"ך ב. שטר צוואה שלאחד המקבלים צוין כמה קיבל והוא רוצה שיכתבו לו בנפרד, האם כותבים לו. סעיף ג' ברמ"א ועיין סמ"ע

סימן מב

- מתי למדים משיטה אחרונה? (ציין לפחות שתי אפשרויות) סעיף ה' (כתוב הכל שריר, זה לחובתו) סעיף ד'
- מה הדין בשטר הלוואה כשיש ספק בלשון השטר? האם תועיל תפיסה? (5*) סעיף ה'
- א. מה הדין בשובר כשיש ספק בלשון השטר? רמ"א סעיף ח' עיין ש"ך, ט"ז, נתיבות. ב. [מה הדין במלווה שהאמין ללווה שיהא נאמן לומר על שטר שהוא פרוע ואח"כ מת המלווה וטוען הלווה פרוע כלפי היורשים - האם הלווה נאמן?] השווה דין זה לאמור לעיל ביש ספק בלשון השטר: סמ"ע סקכ"ג וש"ך סקי"ז וע"ע סימן ע"א סעיף כא
- כתוב בשטר חוב שעל הלווה לפרוע חובו בפסח, האם יכול הלווה לומר אפרע בפסח הבא, או לאחר כמה שנים? סעיף ט
- אימתי אמרינן "יד בעל השטר על התחתונה", ואימתי לא אמרינן, והאם בזמנינו בלשון מסופק נאמר גם כן הדין "יד בעל השטר על התחתונה", ומה הדין במקום שנהגו לכתוב ולא כתבו? סעיף ט - י פת"ש סק"י
- ראובן הוציא שטר על שמעון וכתוב בו שחייב לו מאה דולרים ושמעון טוען שאכן חייב לו מאה דולרים של קנדה ולא של ארה"ב, מה האפשרות שביה"ד יוכל לברר מתוך השטר איזה דולרים הם? סעיף יד

סימן מג

- שטר שנפסל מחמת שהיה מוקדם, או שהיה כלול בו קרן וריבית, או אחד העדים היה קרוב או פסול, אם גובים את הקרן, ואם גובים גם ממשעבדי? סעיפים ז-ח
- אם מוכח שהסופר טעה בכתיבת השטר האם השטר כשר? סעיף ט' ובסמ"ע שם. סעיף ה' עיין ש"ך, פת"ש, נתיבות
- שטר שזמנו כתוב בשבת האם השטר מוקדם או שטר מאוחר? סעיף יד
- ראובן ושמעון שיש לכל אחד מהם שטר חוב על לוי בשטר של ראובן כתוב בחמישה בניסן ובשל שמעון כתוב בניסן סתם ואין ללוי אלא שדה אחת שאין בה כדי לגבות חובות שניהם, מי משניהם זכאי לגבות חובו תחילה? סעיף כג ע"י קצות, נתיבות

5. אחד מכר שדה לראובן ושדה לשמעון, בשטרו של אחד מהם כתוב בעשרים וחמישה בניסן ובשני כתוב בניסן סתם ובא בעל חוב של המוכר לגבות מהם וכל אחד מהם דוחה אותו בטענה שהוא הראשון שקנה השדה הדין עם מי? שם עיין רעק"א, פת"ש
6. כתב שטר שישלם לו עד אחר חג הסוכות, עד מתי יכול לשלם? פרט ומה הדין אם כתב לו שישלם לו עד אחר תשעה באב? סעיף כז סמ"ע וש"ך
7. א. אדם שהתחייב לשלם חובו בר"ח, באיזה יום ישלם, באי דר"ח או בב' דר"ח, ובשנה מעוברת מתי ישלם, באדר א' או באדר שני? סעיף כח עיין סימן עג סעיף ט
- ב. ואם התחייב לשלם בחול המועד או בחנוכה, מתי חייב לשלם? שם ובט"ז שם

סימן מה

1. האם עדים שלא יודעים לכתוב, שרטטו להם על הדף והם חתמו. האם חתימתם תחשב חתימה בגיטין, או בשטר ממון? סעיף ד, ואה"ע קל, טז וב"ש סקכ"ח
2. א. שטר חוב שנחתם ע"י אחר בשליחותו של הלווה, האם כשר? סעיף ה עסמ"ע, קצות
- ב. האם ישתנה הדין כשעדים מעידים שהלווה ציווה לו לחתום במקומו? ש"ך, רעק"א שם
3. האם יכול אדם לחתום בתור עד במקום העד האמיתי, וכן האם יכול אחד לחתום בשם משהו אחר על שטר ראיה או שטר התחייבות או כל שטר שיש בו חיוב (3*)? סעיף ה קצות, נתיבות
4. א. שטר שחתומים עליו כמה עדים ואח"כ נתבאר שיש בהם פסול, מתי כשר ומתי פסול? סעיף יב
- ב. האם יש חילוק אם חתמו זה תחת זה או בשיטה אחת שם עסמ"ע בשם נ"י
- ג. האם יש הבדל אם הפסול חתום בתחילה או בסוף שם עסמ"ע, ש"ך, קצות, נתיבות
5. שט"ח שיש בו מחק בין השיטין או מאחוריו או מאחורי חתימת העדים האם חיישינן לפירעון? סעיף כא, כג עיין סי' מד סעיף ו וש"ך שם
6. שטר בכ"י הלווה ויש בו מחק כנ"ל, האם יכול לטעון שפרע ולכן מחקו? סעיף כג נתיבות

סימן מו

1. קי"ל דקיום שטרות מדרבנן (2*): א. אם עדים אומרים שלא חתמו, האם צריך קיום מדאורייתא או מדרבנן? סעיף ד עי' ש"ך ס"ק ח, קצות, נתיבות
- ב. בפני כמה דיינים מקיימים שטר? שם בהג"ה עי' סמ"ע ש"ך, קצות, נתיבות
- ג. האם רב תופס ישיבה יכול לקיים ביחיד וא"כ מה הטעם בזה? שם ועיין סמ"ע, ש"ך
- ד. האם אפשר לקיים שטר ע"י דימוי, ומה הדין לגבי כתב ידו? סעיף ז עיין בקצות סק"ב, סק"ח, נתיבות סק"ח ועיין בש"ך סי' סט סק"ב
2. מלוה הרוצה לקיים שטרו שלא בפני הלווה מה דינו, ואם יש שיטות במפרשים בעניין זה ציין אותן ומה החילוק בין קיום שטרות לעדות אחרת (2*)? סעיף ה עיין ש"ך, קצות
3. האם דומה קיום חתימת יד הלווה שלא בפניו לקיום שטרות או לא ומה הטעם? שם עיין ש"ך וקצות שם
4. א. באלו דרכים מקיימים את השטר? סעיף ז
- ב. מודה בשטר שכתבו וקיים המלוה רק עד אחד מהחתומים, מה דין השטר? שם עיין נתיבות סק"ו
5. הא דקי"ל אין מקיימים את השטר משטרות היוצאים מתחת ידי בעל השטר שרוצים לקיימו, האם דוקא כשאין מקויימים או אף במקויימים? שם בהג"ה ועיין ש"ך, קצות
6. האם ניתן להשביע על פי עדות שבכתב? סעיף י ברמ"א סמ"ע ל"ב, ש"ך ל"ג, סימן נ"א, ב
7. החתום על השטר ואינו זוכר העדות כלל, האם יכול להעיד שזה כתב ידו לקיים השטר? סעיף י עיין ש"ך, קצות, נתיבות
8. במקום שכתב יד העדים מתקיים ממקום אחר, האם השטר כשר? שם
9. אם עדי הקיום קרובים לדייני הקיום? סעיף יח עג"א
10. האם דיינים המקיימים את השטר צריכים לקרותו? סעיף כ
11. דייני הקיום או עדי הקיום, אם קרובים למלוה או ללוה אם כשרים, ואם כן אחד קרוב אם משתנה הדין? סעיף כב
12. חתם בשטר ונעשה גזלן, קרוב או חולה, באלו תנאים העדות כשרה? סעיפים לד-לו עש"ך, קצות, נתיבות, פת"ש סק"ב
13. האם אילם יכול לחתום על עדות שבשטר, וכן האם אילם יכול להיות עד קידושין? סעיף לו ש"ך סקצ"ג, גר"א סקע"ו, קצות סק"ט.
14. שניים שהעידו בבית הדין שראובן חייב לשמעון מנה ואח"כ באו שניים והעידו שהעדים קרובים למלוה או ללוה, האם העדים הראשונים נאמנים להכחיש אותם ולהכשיר עדותם? ומה הדין אם השניים הבאים לפוסלם אומרים שהעדים שהעידו היו קרובים בעת הגדתם ואח"כ נתרחקו והעדים הראשונים אומרים שמעולם לא היו קרובים? סעיף לו ברמ"א עי' ש"ך, קצות, נתיבות
15. האם עד אחד החתום על השטר יכול לחזור בו מעדותו שבשטר? סעיף לח ברמ"א, ש"ך קי"ט נתיבות סקכ"ז,

סימן מח

16. א. שטר שלוחה בו ופרעו שאינו חוזר וגובה בו, האם גם בבני חורין אינו גובה והאם שייך שגם שזה כתב ידו שלוחה בו ופרעו? ש"ך סימן מח סק"ב ב. האם שטר בכתב ידו לכל המוציא, האם יכול לחזור ולגבות בו? שם בש"ך כ' שבזה בוודאי גם הב"ח יודה שחוזר וגובה בו.

סימן מט

1. מה דין שטר שהיה כתוב בו שראובן לוח משמעון מנה ובא ראובן וטוען שאין זה שמו ולא הוחזק בעיר ל' יום באותו שם, האם חייב לשלם לו מאחר והוא עונה כשקוראים לו ראובן? סעיף ד
2. קיי"ל ששני יב"ש בעיר אחת אין יכול להוציא שטר חוב עליהם. א. מה דין שני יב"ש שלוחה אחד מהם מאחר ונמצא לאחד מהם שדה שקנה מיב"ש השני האם המלוה טורף ממנו? סעיף י ש"ך שם, פת"ש, קצות ט, נתיבות כא
ב. מה הדין אם יב"ש ערב ליב"ש השני, האם המלוה להם גובה מהם? שם ש"ך שם
ג. אם הלוח כופר בהלוואה וערב מודה שלוחה האם הוא חייב לשלם? שם נתיבות, ועי' סי' קכט סעיף ח בהגה
ד. מי שהיה לו שטר על יב"ש ויב"ש אחד היה חייב ליב"ש השני, האם יכול לגבות בשטר זה ממ"נ או שהוא הלוח או שגובה משדר"ן? שם

סימן נ

1. א. שטר שכתוב בו בכת"י הלוח אני ראובן לווייתי ממך מנה. ולא צוין בו שם המלוה, ועדים חתומים למטה מכתב ידו. האם יכול ראובן לטעון לא ממך לווייתי אלא מאחר? (פרט כל החילוקים בזה) סעיף א עיין ש"ך, קצות
ב. מה הדין בזה אם אין חתומים עליו עדים?
2. שטר שכתוב בו שמתחייב בסכום כסף מסוים למי שיוציא שטר זה, האם יש תקף להתחייבות זו? סעיף א ברמ"א

סימן נא

1. מה הדין בראובן שהוציא שטר על שמעון חתום בעד אחד ושמעון טוען פרעתי. האם שמעון חייב לישבע מחמת עד אחד? סעיף ב ע"י גר"א, סמ"ע, קצות
2. מה דין שטר שבין העדים נמצא קרוב או פסול, והאם הכשרים יכולים להעיד לאחר זמן בעדות בפני עצמן(3*)?
סעיף ב עיין בס' מה סעיף יב ובש"ך שם, ועיין בס' לו כולו
3. היו כתובים בשטר שנים או שלשה דברים, נתבטל דבר אחד בשטר, האם נתבטל כל השטר? סעיף ו ברמ"א שם

סימן נה

1. א. נתן שטר לשליש והשליש פשע והחזיר השטר ללווה או למלווה, האם מחויב השליש לשלם את ההפסדים ללווה או למלווה? סעיף א ברמ"א
ב. והאם יש הבדל בין שטרי מחילה, הלוואה או מכירה?

סימן נו

1. א. ראובן ושמעון כתבו שט"ח ביניהם שא' מהם חייב לחברו כו"כ, ומסרוהו ביד שלישי לשמירה, ואח"כ היה ויכוח ביניהם שהלוה טוען פרוע או שהיה תנאי ביניהם, והשטר היה מקוים, והשליש אומר שאכן פרוע הוא או שהמלוה כ' בכ"י שהוא פרוע, מה דינו של שטר זה? סעיף א
ב. מה הדין אם באו אחרים והכחישו את השליש ואמרו בבי"ד שעל תנאי מסוים מינו אותך שלישי, באיזה אופן השליש נאי אפי' נגד שני עדים ובאיזה אופן העדים נאמנים סעיף ב

סימן נז

1. אם שלח שליח לשלם חוב שלו במלווה בשטר והשליח לא לקח את השטר מהמלווה, והמלווה חוזר ותובעו, מתי השליח צריך לשלם ומתי לא, ומה הדין בערב ששלם הערבות ולא לקח את השטר? סעיף א עיין גם בס' קל סעיף ה
2. פרע לשטר בע"א וטען סטראי מה דין השטר? סעיף ב ברמ"א עיין סמ"ע, ש"ך, קצות נתיבות
3. קיי"ל דאינו נאמן בטענת סטראי היכא דפרעו בפני עדים. א. מה הדין אם השטר עדין בתוך זמנו. אי אמרינן חזקה אין אדם פורע בתו"ז ומחוב אחר הוא כדברי המלוה או לא. קצות סי' ל סק"ז
ב. מה הדין אם חיוב השטר מנה והעדים מעדים שנתן לו בתורת פקדון 150 אם נאמן בכה"ג לטעון סטראי. נתיבות
סימן נח סק"ו

סימן נט

1. מלוה שטען איני יודע. סעיף א עיין ש"ך פת"ש, קצות, נתיבות

סימן ס

1. א. אישה התחייבה בהסכם הגירושין שאם תתבע מזונות מבעלה עבור הילדים תשלם לבעל כל הפסדיו שיהיו לו בגלל תביעת המזונות, אחר הגירושין תבעה אותו האישה שישלם מזונות ונאלץ לשכור עו"ד וגם הפסיד שכר יום עבודתו הקבועה. האם חייבת האישה לשלם לו הפסדיו כנ"ל (2*)? **סעיף א ש"ד, קצות, נתיבות**
ב. מה הדין אם בהסכם הגירושין התחייבה האישה בקנין לשלם לבעל סכום כסף והוסכם שהתחייבות תחול בזמן סדור הגט? **שם ש"ד שם, קצות, נתיבות**
ג. מה הדין אם בהסכם הגירושין התחייבה האישה סכום כסף לנדוניית הבת ומתה הבת קודם שנשאת? **סעיף ג עיין ש"ד, פת"ש, נתיבות**
2. א. במה תלויה מחלוקת הראשונים האם אדם יכול לחייב עצמו בדבר שאינו קצוב? **סעיף ב ב**. מפני מה לדעת הרמב"ם המתחייב לזון את בת אשתו חייב לזונה? **ש"ד סקי"ב ג**. האם יחול חיוב בזמן שהסוחרים נוהגים להתחייב בדבר שאינו קצוב? **עי' קצות"ח ב, ועפ"י חת"ס חו"מ ס"ו שבאסמכתא מועיל מנהג הסוחרים**.
3. התחייב כור חטים לחדש למשך חמש שנים. האם ע"י שעשויים להתייקר נקרא אינו קצוב? **סעיף ב עיין ש"ד, גר"א א**. האם אפשר לשעבד דשלב"ע? **סעיף ו עיין קצות סק"ה, נתיבות**. ועיין **סי' רט סעיף ד ברמ"א ב**. האם אפשר להתחייב בדשלב"ע? **סעיף ו, עיין קצות, נתיבות**. ועיין **סי' קי"ב סעיף א, ובקצות שם ג**. האם אפשר למחול דשלב"ע? **רט סעיף ד קצות שם סק"ח, נתיבות שם ד**. האם אפשר להסתלק מדשלב"ע? **רט סעיף ח קצות שם סקי"א ה**. האם אפשר להתחייב לקדש או לגרש?
4. המתחייב לזון חברו האם זה כל ימי חייו, או כל זמן שצריך, ומה הדין באם נחלקו שהנותן רוצה ליתן מזונות, והמקבל רוצה מעות, ואם חיוב מזונות כולל הוצאות רפואיות ומלבושים? **סעיף ג**
5. באיזה אופן אדם יכול להתחייב על דבר שלא בא לעולם? והאם יכול לחזור בו לפני שבא לעולם, ומה הדין באם מת המתחייב לפני שהדבר בא לעולם? **סעיף ו עיין קצות סק"ז, נתיבות סק"י**
6. המוציא שטר בקניין על חברו וכתוב בו נתתי לו אלף זהובים, וטען הנותן שלא היו לו בשעת הקניין, האם נאמן, ומה הדין באינו ידוע, ואיזה סתירה יש לדין זה? **סעיף ו ברמ"א שם עיין בש"ד, נתיבות**

סימן סא

1. מה הדין באישה שהתחייבה לישבע ללוה כתקנת הגאונים, אם יש מטלטלין שיפרע מהם, והיא מסרבת ואומרת שהיא רוצה לשלם מן הקרקע? **סעיף ג**
2. אדם שחתם על שטר וטען שלא הבין, או שקראו לפניו כתובה וטען שלא הבין (2*). א. מה הדין? **סעיף יג ב**. מה הדין באם יש עדים שבאמת לא הבין. **שם ש"ד שם ועיין סימן מ"ה סעיף ג**

סימן סב

1. אישה ששטרות כתובים של שמה, ואומרת שלה הם, מתי היא נאמנת ומתי עליה להביא ראיה לדבריה?, ומה הדין בשאר נכסים, והאם זה משנה אם הם רשומים ע"ש שניהם? **סעיף א וברמ"א שם ועיין גם סי' קמט סעיף ט**
2. אם מתה האישה והשאירה שטרות על שמה, האם טוענים ליורשיה, או עליהם להביא ראיה. ציין דין בשו"ע ומקורו בש"ס, ומה טעם הדבר. **רמ"א שם עיין ש"ד ונתיבות**
3. סתם אישה, האם דנים אותה כנושאת ונותנת תוך הבית, ציין הדין בשו"ע והביא ראיה מהגמרא. **שם יעוין סמ"ע וש"ד**
4. אחד מן האחים הנו"נ בתוך הבית ושטרות יוצאים על שמו מתי הם שלו, ומתי עליו להביא ראיה. ומהו דין "בן בית" הנושא ונותן בשל בעל הבית והפקיד שטרות על שמו או שנמצאו תחת ידו, האם הם בחזקתו, או בחזקת בעליו. ציין הדין בשו"ע והמקורות לכך. **שם**

סימן סד

1. נפקד שטוען תפסתי השטרות בחיי המפקיד לפרעון או למשכון, האם מהני התפיסה? **סעיף א סימן סה,**

סימן סה

1. מה הדין אם אדם מצא שטי"ח לאחר שהתייאש המלווה **סעיף י עיין סמ"ע, קצות, נתיבות**

סימן סו

1. שטר שכתוב בו התחייבות, לא כתוב למי, האם יש חילוק בינו לבין שטר רגיל לגבי מכירת שטרות **סעיף א בהג"ה עסמ"ע, ש"ד, פ"ת, קצות, נתיבות**
2. שטרות שנקנות בכתובה ומסירה, האם נוסף למסירת השטר יש צורך במעשה קניין, או לא. **סעיף ט**
3. מלווה שהקנה שטי"ח לחבירו אגב קרקע, האם נקנה השטר בלי כתיבה ומסירה. **סעיף י**

4. מכר שטר חוב לחבירו והקונה תובע מהלוה שישלם לו, והלוה אומר שפרע למלוה, אם חייב הלוה לשלם לקונה? **סעיף טז**
5. מפני מה מוכר שטר חוב יכול למחול, ואם התנה עם המוכר שלא ימחול האם התנאי חל. ומה הדין אם כתב לו משתעבדנא לך ולכל דאתי מחמתך (2*)? **סעיפים כג, כו עיין סמ"ע ס"ק נה, קצות**
6. אם מכר שטר חוב לחבירו בזול, ורצה הלוה לקנות את השטר, האם יוכל לכוף את המלוה למכור לו את השטר? **סעיף כג עיין ש"ך ס"ק עג, פת"ש, קצות, נתיבות**
7. קי"ל דהמוכר שטר לחבירו וחזר ומחלו הרי זה מחול – א. אם נתן מתנת שכיב מרע, האם יכול למחול? **סעיף כ"ז ב.** אם נתן במעמד שלושתם, האם יכול למחול? **סעיף כט**
8. א. קי"ל דהמוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול, מתי אינו יכול למחול, הבא כמה מקרים. **סעיף כה-לא (גוי, חב לאחריני, אגב, אישה, שכ"מ, מעמד ג', משכון, לוקח ראשון)**
ב. בהא אמרינן דהמוחל צריך לשלם לקונה השטר מדינא דגרמי, מה הדין אם מת, האם היורשים צריכים לשלם? **סעיף לב**
9. ג. מתי צריך לשלם לקונה ומתי לא? **סעיפים לב - לג ועיין ש"ך**
קי"ל דשטרות נקנות בכתיבה ומסירה:
10. א. מה הדין בשטר שיש לו מעכו"ם האם יכול למוכרו בכתיבה ומסירה. **סעיף לב ברמ"א**
ב. האם יכול להקנות הריבית שיש בשטר או לא. **סעיף לב**
ג. האם שכיב מרע יכול להקנות הלוואה שיש לו ביד עכו"ם, והאם יש הבדל בין מלווה על פה למלווה בשטר **עיין סימן רנ"ג סעיף ב' ברמ"א**
11. נתן שטר חוב במתנה, וחזר ומחלו ללוה כמה צריך לשלם, **סעיף לו, סמ"ע פד ש"ך קטז** ואם קנה שטר חוב על נכרי ומחלו המוכר האם צריך לשלם גם את הריבית שהפסידו? **סעיף לב ברמ"א, וש"ך קז, ונתיבות מא**
12. א. שומר שטרותיו של חבירו שפשע בשמירתם האם חייב לשלם? **סעיף מ ב.** במקום שהוא פטור, אם התנה מראש שישלם, האם התנאי מחייב בין בשומר חנם ובין בשומר שכר? **סמ"ע צ, ש"ך קטז, קצות מז ג.** מה הדין אם הזיק בידיים את השטרות כגון שזרקם לים? **רמ"א שם ד.** מסרם לשומר אחר והוזקו? **ש"ך סקקכ"ז**
13. תוקף מכירת שקים: א. קיימת מחלוקת בין הפוסקים על תוקף מכירת שקים, ציין את המחלוקת, איזו הלכה הכריעו הפוסקים בנדון? **פתחי חושן הלוואה פ"י הערה כא, משפטיד ליעקב חלק א סימן כד**
ב. מה הדין מכר שיק לחבירו ונמצא ללא כיסוי? **משפטיד ליעקב חלק ב סימן ו**
ג. האם יש הבדל בין שיק פתוח לשיק נמנע?

סימן טז

1. מה הטעם למנהג שנהגו עוד בימי הרא"ש, לגבות שטרות שעברה עליהם שנת השמיטה, ציין דברי הרמ"א בזה, ומה שסינגר הרא"ש בתשובותיו. **סעיף א ברמא ועיין סמ"ע, ש"ך, פת"ש, קצות**
2. משכתנא דנכייטא" – מתי היא נשמטת ומתי אינה נשמטת. ציין הדין בשו"ע ומקורו בגמ'. **סעיף ב**
3. איזו שבועה נשמטת ואיזו אינה נשמטת, ומה הטעם לכך. ציין הדין בשו"ע ומקורו בש"ס. **סעיפים ו-ז'**
4. נכתבה הלוואה בשטר בלשון פקדון, האם שביעית משמטת. **סעיף ט ברמ"א**
5. האם שביעית משמטת סתם הלוואה ל יום **סעיף י עיין ב"ח, קצות**
6. קי"ל בפרוזבול דאינו משמט, האם קיימת אפשרות שהמלווה ימסור לשלשה בע"פ, ולומר מוסרני לכם שכל חוב שיש לי אגבנו. **סעיף כ ועיין בפת"ש**
7. יתומים שיש להם מלוה ביד אחרים ולא עשו פרוזבול האם שביעית משמטת החוב? **סעיף כח**
א. האם יש הבדל בין מלוה שירשו מאביהם, למלוה שהלווה משלהם? **סעיף כט וסמ"ע סק"נ**
ב. מה הדין במקרה שבמקום שגרים היתומים אין בית דין קבוע? **שיטמ"ק ב"ק לז ע"א ד"ה אינן צריכין, ובשו"ת הרא"ש פה, ה**
8. ג. מה הדין בקופת צדקה שיש לה מלוה ביד אחרים, ולא עשתה פרוזבול האם שביעית משמטת החוב? **סעיף כח**
עד מתי מותר לגבות חובו בשביעית, ועד מתי כותבים פרוזבול. ציין הדיעות בין הפוסקים בזה, ודעת השו"ע בזה. **סעיף ל-לא עיין סמ"ע, פת"ש**
9. שטר חוב שעברה עליו שביעית ולא נכתב עליו פרוזבול, מה יעשה בשטר, ובידי מי משאירים אותו. ציין דין השו"ע, והבא דוגמאות לכך מדינים אחרים בשו"ע. המוכר שטר חוב לחבירו ועברה עליו שביעית, האם יכול הלוקח לחזור על המוכר ולתבוע את דמיו? האם יש לחלק בזה בן מכרו לפני השנה השמינית, או לאחריה? אם הודה המוכר שלא היה לו פרוזבול, מתי הוא נאמן ומתי אינו נאמן? הסבר את הטעם, והבא את מקורו בש"ס. **סעיפים לז-לח**

סימן טח

1. אלו הם שטרות הכשרים בערכאות של גויים, ובאלו תנאים? כל הסימן

סימן סט

1. כתב השטר בכתב ידו ואין עדים חתומים בו, אימתי דינו כמלווה בשטר ואימתי כמלווה ע"פ. מהי סברת הגאונים בזה (4*)? **סעיפים א-ב וברמ"א עיין ש"ך סק"ב, קצות סק"ג ועיין גם קצות סימן מ' סק"ח**
2. א. אם יש בכתב ידו נאמנות לכל טענות המלווה, בכתב יד של הלווה בלבד, האם צריך קנין? **סעיף ב ועיין ש"ך סקי"ט, קצות**
ב. ואם המלווה העביר את הכת"י לאחר האם מועילה הנאמנות? **עיין סימן עא סעיף י, ועיין ש"ך שם**
3. ראובן כתב בכתב ידו שהוא חייב לשמעון סכום מסוים, ונתקיים שטר זה בבית דין, ומת ראובן ושמעון בא לגבות מהיורשים, והיורשים מסרבים לפרוע, האם בית דין יחייב את היורשים לשלם לו או לא? ומה הדין אם שמעון בא לטרוף את החוב מהלקוחות? **סעיף ה ועיין גם בסעיף ב ובנתיבות שם סק"ג**

סימן ע

1. א. מלווה שאמר ללווה בשעת הלואה או שלא בשעת הלואה אל תפרעני אלא בעדים, מתי חייב הלווה לקיים התנאי? **סעיף ג**
ב. טען הלווה פרעתיך בפני עדים והעדים לא לפנינו, האם נאמן? **סעיפים ב-ג**
ג. ביקש המלווה שיפרעו לו בפני עדים שיחד לו האם הלווה יכול לסרב עד שיביאו העדים שיחד לו? נמק. ? **סעיף ד**
2. אמר לו אל תפרעני אלא בעדים, ואמר לו פרעתיך בפני עדים והלכו למדינת הים או מתו, האם נאמן? היש מח' גאונים בזה, ומה הוא יסוד מחלוקתם. **סעיף ג עיין ב"י, ש"ך סקי"ד**
3. אל תפרעני אל בפני פלוני ופלוני, ואמר לו פרעתיך בפני אחרים, מתי נאמן. **סעיף ד-ה**
4. מי שמכר שדהו בשטר באונס, ומסר מודעה קודם לכן בענין שהמכר בטל, והמוכר חייב להחזיר לקנוה מעות שקיבל, האם הקונה יכול לגבות המעות שחייב לו המוכר גם מנכסים משועבדים (2*)? **סעיף ו עיין ש"ך**

סימן עא

1. א. ראובן הלווה לשמעון סכום מסויים והתנה עמו שיהיה נאמן שלא פרעו ולאחר זמן הלווה טוען שפרעו, מתי מן הדין נאמן המלווה ומתי אינו נאמן? כל הסימן
ב. ומה הדין אם הלווה הביא עדים שפרעו, באיזה אופן מועילים העדים ובאיזה אופן אינם מועילים? **סעיף א עיין בסמ"ע, ש"ך, פת"ש, נתיבות [לגבי עד אחד]**
2. שטר שיש בו נאמנות, שהלווה מאמין למלווה ונמצא המלווה כפרן בדבר אחד, בעדים, האם מועילה הנאמנות שהאמין הלווה למלווה? **סעיף יג עיין נתיבות**
3. מקום שמקצתם כותבים נאמנות בשטר בלי להמלך בלווה ומקצתם אין כותבין אלא בהמלכה, והוציא עליו שטר חוב שיש בו נאמנות, וטען שלא בידיעתי נכתבה, האם נאמן? ואם אינו נאמן מה התקנה כדי שלא יוכל לטעון שלא ידע? **סעיף יד**
4. האמין הלווה למלווה לפוטרו משבועה, האם ליורשים צריך להשבע? **סעיף יז**
5. האם טוענין ליורשים כשהאמין המלווה ללווה אף בתוך הזמן? **סעיף כב עיין קצות סק"י.**

סימן עב

1. הטוען מכרת, וטרם נתתי לך מעות ותובעו החפץ, והלה מכחיש, ויש לו עד אחד, האם חייב לישבע **סעיף ב' ע"פ קצות סק"ב**
2. מלווה על המשכון איזה דין שומר יש עליו, ומה הדין אם המשכון יותר על החוב והוא אבד, האם המלווה חייב לשלם לכולי עלמא? **סעיף ב**
3. מלווה על משכון שמת, מה דין הבנים כשומר חינוס או כשומר שכר? **סעיף ו עיין ש"ך, קצות, נתיבות**
4. תבע את חברו מנה ואמר לו איני חייב לך כלום, האם חייב לפרט בשבועתו שלא לוח או שלוח ופרע או שהיה חייב לו ממקום אחר? **סעיף יז ברמ"א עיין בתחילת סי' עה מחלוקת הרמב"ם והרא"ש, ועי' ש"ך עט ופת"ש יט.**

סימן עג

1. אם נחלקו המלווה והלווה אימתי זמן הפרעון, כיצד דנים במקרה שכזה, ומה הדין כשיש עד אחד המסייע למלווה? **סעיף ב**
2. האם גם בקניית חפץ אמרינן דהתשלום הוא עד ל' יום? **סעיף א עי' רעק"א בשם ב"ח, ועיין סי' סז סעיפים יג, יט**
3. אם תבע לו שורו ואמר טבחתי ואכלתי והרי דמיו ואח"כ הודה לאחר שנשבע דעדיין הוא בחיים, האם חייב חומש דגזילה מאחר ולא כפר לו דמים? **סעיף ב עיין קצות סק"ב**
4. *2 כשמחולקים המלווה והלווה אם הגיע זמן הפרעון, האם יש חיוב שבועה? **סעיף ב עיין סמ"ע, קצות**
5. כשהתביעה על חפץ ידוע, כגון שטען מכרת לי חפץ ועשיתי קנין בו, והדמים אתן לך, והלה טוען לא מכרתי את החפץ, האם חייב שבועה? **סעיף ב עיין קצות סק"ב**
6. האם לווה חייב להחזיר הלוואה אף שהמלווה לא תבע אותו? **סעיף ו עיין בסמ"ע, ט"ז, ועיין פת"ש, אמרי ברוך, קצות. ועיין בסימן ק"ד קצות סק"ב ונתיבות סק"א.**

© בכל ענייני הקובץ ניתן לפנות ל akiva.ka@gmail.com או ל: info@eretzhemdah.org

7. הנשבע לחברו לפרוע ביום פלוני, ואירע אותו היום בשבת, כיצד יעשה (*3)? סעיף ז עיין סמ"ע, ש"ך וט"ז
8. מה הדין אם נשבע לשלם דבר שהוא פטור מן הדין? סעיף ז ברמ"א (עיין גם בסעיף ח') עיין סמ"ע, ש"ך, ט"ז בסעיף ח', ועיין קצות סי' צז סקט"ו
9. א. לווה שנשבע לפרוע את החוב, והמלווה אינו רוצה להחזיר את השטר, האם חייב הלווה לפרוע את החוב מחמת שבועתו? סעיף ח ועיין שו"ת הרשב"א (מובא בב"י סימן נ"ד)
- ב. אם נשבע לתת מנה לפלוני ומת הנשבע, האם יש כאן מצווה לקיים דברי המת? עיין סימן רט סעיף ד
- ג. אם נשבע הלווה לפרוע את החוב ועברה שביעית האם חייב הלווה לשלם מחמת שבועתו? סעיף ז ברמ"א עיין סמ"ע וש"ך.
10. אם התחייב באסמכתא ונשבע לקיים התחייבותו, האם השבועה מוציאה את חסרון האסמכתא וחייב גם מדין התחייבות. מה הנפ"מ בין חיוב מדין שבועה ובין מדין אסמכתא? סעיף ח עיין סי' ר"ז סעיף ובהגה שם ועיין סמ"ע וש"ך וקצות שם ועט"ז כאן
11. א. אדם שהתחייב לשלם חובו בר"ח, באיזה יום ישלם, בא' דר"ח או בב' דר"ח, ובשנה מעוברת מתי ישלם, באדר א' או באדר שני? סעיף ט ועיין סימן מ"ג סעיף כ"ח
- ב. ואם התחייב לשלם בחול המועד או בחנוכה, מתי חייב לשלם? שם עט"ז

סימן עד

1. לוח שאמר למלוה בא ואפרע לך החוב הכסף מוכן אצלי, ולא בא המלוה לקחתם ונגנבו, אם חייב הלוה, ואם יש חילוק בין הגיע זמן הפרעון או לא הגיע? סעיף ג ברמ"א
- אדם לווה מחבירו מאות או אלפי שקלים, אם יכול להחזיר למלוה את החוב בשקלים בודדים או במטבע פחותה מזה, ואם יש חילוק בין בא לפרוע בזמנו או בתוך זמנו? סעיף ד וע"ע מב"ד סמ"ע סקל"ז
2. המלווה את חברו על המטבע ונפסל ויש לו אותם המעות שלוה א. האם יכול לתתם לו? סעיף ז
- ב. מה הדין באם חל יקור או זול במטבע מי צריך לספוג את ההפרש? שם עיין ש"ך סקי"ח
- ג. מה הדין אם פחתו או יספו את המטבע, האם יש בזה בעיה של רבית? שם עיין ש"ך שם סק"כ